

§ 632

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Eva Biaudetin toivomusponnosta koskien nuorten aloit-
teita ajalta 9.6.–31.12.2020**

HEL 2021-005069 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta päätti todeta, että toivomusponnessa viitataan Lumia Pesosen aloitteeseen. Nuorisotalot ja valaistus tulevat tarpeeseen erityisesti Suomessa, jossa on talvisin kylmää ja tulee aikaisin pimeää. Ongelmana on turvattomuuden tunne, kun nuorisotalolta palataan pimeään aikaan kotiin. Ennen kaikkea tytöt joutuvat jatkuvan ahdistelun kohteeksi. Aloitteessa tuodaan esille, että tämä ongelma tulee kitkeä pois ja että turvattomuuden tunne koskee itse asiassa kaikkia iltaisin ulkona liikkujia. Kannattaisi tehdä selvitys, missä ahdistelua koetaan eniten.

Pimeän ajan liikkumisen turvallisuuden parantamiseksi kaupunki on rakentanut laajan 92 000 valopisteen ulkovalaistusverkon. Valaistusta suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään Helsingissä kansainvälisten valaistusstandardien mukaisesti. Standardit pohjautuvat tieteelliseen tutkimukseen siitä, miten pitää valaista. Kansainväliset valaistusstandardit pohjautuvat myös Aalto-yliopistossa tapahtuneeseen tutkimukseen ja suomalaisten tekemään standardoimistyöhön.

Valaistusvika- ja laatu-parannusyhdyntöjä tulee laajamittaisesti ja jatkuvasti. Helsingissä on valaistusvikoja vuosittain 4000 - 5000 kpl ja tiedossa olevat viat korjataan keskimäärin 2-4 päivässä, kun pimeitä valopisteitä on keskimäärin 1-2%. Vikakorjaus sekä valaistuksen parantaminen ovat jatkuvia prosesseja ja valaistuksen määriä myös mitataan tarvittaessa. Kaupunki on hankkinut oman räätälöidyn ulkovalaistuksen vianhallintaohjelmiston, johon voidaan ilmoittaa viat ja jonka tukena ulkovalaistusverkon laadukasta toimintaa ylläpidetään tehokkaasti.

Valaistuksen tavoitteena on parantaa pimeän ajan turvallisuutta siten, että näemme turvallisesti liikkua ja että koemme olomme turvallisiksi ja viihtyisäksi olla ulkona. Valaistuksen tuleekin olla toteutettu siten, että kaikki kykenevät ja uskaltavat hyödyntää myös pimeään aikaan mittavia investointeja, kuten nuorisotaloja, katuja ja puistoja.

Turvalliseen liikkumiseen tarvittavan valomäärän pystyy mittaamaan, mutta turvallisuuden tunne on subjektiivisena asiana vaikeampi todentaa. Eri ihmiset kokevat olonsa turvattomaksi eri lailla ja itse kukin on viime kädessä oman turvallisuudentunteensa paras asiantuntija. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat monet muutkin seikat kuin vain valaistus ja puhutaankin nk. turvallisuuden maantieteestä. Käytettyjen valaisimien ja optiikoiden toimiessa kunnolla, ei valaistuksen takia turvallisuusongelmia pitäisi olla, ellei sitten valaisin ole rikki tai sen eteen kasvaneet oksat varjosta valaisimia.

Kaikki valaisimet, niiden lamput ja ikätiedot ovat tietokannassa, joten on tiedossa, mitkä lamput ja valaisimet tulisi uusia missäkin järjestyksessä. Tällä hetkellä valaisimien osalta on kuitenkin saneerausvelkaa, mikä näkyy esimerkiksi valaisimien mustuneina peilioptiikoina tai himmentyneinä kupuina. Lisäksi useissa vanhoissa kevyttä liikennettä ja puistoja valaisevissa valkoisen valon valaisimissa joudutaan käyttämään nk. korvaavia lamppuja, koska EU-direktiivin myötä elohopealamput ovat myyntikiellossa. Korvaavat lamput ovat johtaneet kevyen liikenteen reittien valaistuksen laadulliseen heikkenemiseen, koska valaisimien optiikka ei toimi korvaavalla lampulla suunnitellusti. On jouduttu tinkimään ennen kaikkea valaistuksen tasaisuudesta. On täysin mahdollista, että koettu turvallisuuden tunne on heikentynyt. Kaupungin leikkipuistojen edustajilta onkin tullut palautetta, että leikkipuistojen valaistuksen laatu on heikentynyt. Aistinvaraisin katselmuksin ja mittauksin voidaan selkeästi todentaa valaistuksen epätasaisuus. Vaikka missään ei ole liian pimeää, luo valaistuksen voimakas epätasaisuus epämiellyttävää ja hyvin mahdollisesti turvattoman tuntuista ympäristöä. Epätasainen valaistus ei ole myöskään valaistusstandardien mukaista. Huolestuttavaa on myös, että tarvittavien korvaavien lamppujen tuotanto on jo osin loppunut.

Helsingin ulkovalaistusverkon tiedossa olevat tekniset laatu puutteet poistuvat rahoitustilanteen salliessa Helsinki LED -hankkeen laajamittaisen jatkamisen. Ledivalaistus kuluttaa vähän sähköä ja valo on valkoista, hyvin värejä toistavaa, värilämpötilaltaan miellyttävää ja erittäin tasaisesti valaisevaa. Ensimmäiset 2000 ledivalaisinta tuovatkin nyt 115 000 euron vuosittaiset säästöt sähkökuluissa ja valaisimien takaisinmaksuaika on vain viisi vuotta. Ledivalaistus on myös etänä ohjattavaa siten, että valoa saataisiin juuri tarpeellinen määrä esimerkiksi nuorisotilojen sulkeutuessa. Edelleen lediteknologia mahdollistaa hyvin ilki-valtaa ja olosuhteita kestäviä valonlähteitä suhteessa vanhoihin helpos-ti vikaantuviin purkauslamppuihin. Oikein suunniteltu ja toteutettu ledi-valaistus mahdollistaa parhaan mahdollisen turvallisuuden tunnetta edistävän valaistuksen siten, että kaupungille siitä ei tule kustannusrasitetta, vaan päinvastoin luo säästöjä lyhyen takaisinmaksuajan kautta.

Toivomusponnessa toivotaan, että laajamittaisesti selvitetään ja korjataan riittämättömiksi todetut valaistukset. Teknisesti heikoktasoinen valaistus on edellä kuvatun mukaisesti siis tiedossa. On kuitenkin todennäköistä, että myös muista syistä johtuvaa epätyydyttävää pimeän ajan ympäristöä on olemassa. Eri puolilla Helsinkiä on 50 nuorisotilaa. Toteutetaan kysely osallistaen nuorisotilojen asiakkaat sekä nuorisoneuvosto kyselyllä, jotta saataisiin tietoon tarkemmat valaistus- ja muut ongelmakohdat. Siten toivotut korjaavat toimenpiteet kyetään tekemään oikein kohdistetusti. Helsinki LED -hankkeen yhteydessä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet korkeatasoisen valaistun ympäristön tuottamiseksi niissä kohteissa, joissa koetaan erityisiä puutteita pimeän ajan turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden näkökulmasta.

Käsittely

Vastaehdotus:

Silja Borgarsdottir Sandelin: Ehdotan, että lausuntoehdotuksen viimeiset lauseet muutetaan muotoon:

Eri puolilla Helsinkiä on 50 nuorisotilaa. Toteutetaan kysely osallistaen nuorisotilojen asiakkaat sekä nuorisoneuvosto kyselyllä, jotta saataisiin tietoon tarkemmat valaistus- ja muut ongelmakohdat. Siten toivotut korjaavat toimenpiteet kyetään tekemään oikein kohdistetusti. Helsinki LED -hankkeen yhteydessä suunnitellaan ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet korkeatasoisen valaistun ympäristön tuottamiseksi niissä kohteissa, joissa koetaan erityisiä puutteita pimeän ajan turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden näkökulmasta.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Silja Borgarsdottir Sandelinin vastaehdotuksen.

Esittelijä

va. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Olli Markkanen, yksikön päällikkö: 310 39559
olli.markkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Blaudet Eva, toivomusponsi Kvsto 21.4.2021 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että toivomusponnessa viitataan Lumia Pesosen aloitteeseen. Nuorisotalot ja valaistus tulevat tarpeeseen erityisesti Suomessa, jossa on talvisin kylmää ja tulee aikaisin pimeää. Ongelmana on turvattomuuden tunne, kun nuorisotalolta palataan pimeään aikaan kotiin. Ennen kaikkea tytöt joutuvat jatkuvan ahdistelun kohteeksi. Aloitteessa tuodaan esille, että tämä ongelma tulee kitkeä pois ja että turvattomuuden tunne koskee itse asiassa kaikkia iltaisin ulkona liikkujia. Kannattaisi tehdä selvitys, missä ahdistelua koetaan eniten.

Pimeän ajan liikkumisen turvallisuuden parantamiseksi kaupunki on rakentanut laajan 92 000 valopisteen ulkovalaistusverkon. Valaistusta suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään Helsingissä kansainvälisten valaistusstandardien mukaisesti. Standardit pohjautuvat tieteelliseen tutkimukseen siitä, miten pitää valaista. Kansainväliset valaistusstandardit pohjautuvat myös Aalto-yliopistossa tapahtuneeseen tutkimukseen ja suomalaisten tekemään standardoimistyöhön.

Valaistusvika- ja laatu-parannusyhdyntöjä tulee laajamittaisesti ja jatkuvasti. Helsingissä on valaistusvikoja vuosittain 4000 - 5000 kpl ja tiedossa olevat viat korjataan keskimäärin 2-4 päivässä, kun pimeitä valopisteitä on keskimäärin 1-2%. Vikakorjaus sekä valaistuksen parantaminen ovat jatkuvia prosesseja ja valaistuksen määriä myös mitataan tarvittaessa. Kaupunki on hankkinut oman räätälöidyn ulkovalaistuksen vianhallintaohjelmiston, johon voidaan ilmoittaa viat ja jonka tukena ulkovalaistusverkon laadukasta toimintaa ylläpidetään tehokkaasti.

Valaistuksen tavoitteena on parantaa pimeän ajan turvallisuutta siten, että näemme turvallisesti liikkua ja että koemme olomme turvallisiksi ja viihtyisäksi olla ulkona. Valaistuksen tulee olla toteutettu siten, että kaikki kykenevät ja uskaltavat hyödyntää myös pimeään aikaan mittavia investointeja, kuten nuorisotaloja, katuja ja puistoja.

Turvalliseen liikkumiseen tarvittavan valomäärän pystyy mittaamaan, mutta turvallisuuden tunne on subjektiivisena asiana vaikeampi todentaa. Eri ihmiset kokevat olonsa turvattomaksi eri lailla ja itse kukin on viime kädessä oman turvallisuudentunteensa paras asiantuntija. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat monet muutkin seikat kuin vain valaistus ja puhutaankin nk. turvallisuuden maantieteestä. Käytettyjen valaisimien ja optiikoiden toimiessa kunnolla, ei valaistuksen takia turval-

lisuusongelmia pitäisi olla, ellei sitten valaisin ole rikki tai sen eteen kasvaneet oksat varjosta valaisimia.

Kaikki valaisimet, niiden lamput ja ikätiedot ovat tietokannassa, joten on tiedossa, mitkä lamput ja valaisimet tulisi uusia missäkin järjestyksessä. Tällä hetkellä valaisimien osalta on kuitenkin saneerausvelkaa, mikä näkyy esimerkiksi valaisimien mustuneina peilioptiikoina tai himmentyneinä kupuina. Lisäksi useissa vanhoissa kevyttä liikennettä ja puistoja valaisevissa valkoisen valon valaisimissa joudutaan käyttämään nk. korvaavia lamppuja, koska EU-direktiivin myötä elohopealamput ovat myyntikiellossa. Korvaavat lamput ovat johtaneet kevyen liikenteen reittien valaistuksen laadulliseen heikkenemiseen, koska valaisimien optiikka ei toimi korvaavalla lampulla suunnitellusti. On jouduttu tinkimään ennen kaikkea valaistuksen tasaisuudesta. On täysin mahdollista, että koettu turvallisuuden tunne on heikentynyt. Kaupungin leikkipuistojen edustajilta onkin tullut palautetta, että leikkipuistojen valaistuksen laatu on heikentynyt. Aistinvaraisin katselmuksin ja mittauksin voidaan selkeästi todentaa valaistuksen epätasaisuus. Vaikka missään ei ole liian pimeää, luo valaistuksen voimakas epätasaisuus epämiellyttävää ja hyvin mahdollisesti turvattoman tuntuista ympäristöä. Epätasainen valaistus ei ole myöskään valaistusstandardien mukaista. Huolestuttavaa on myös, että tarvittavien korvaavien lamppujen tuotanto on jo osin loppunut.

Helsingin ulkovalaistusverkon tiedossa olevat tekniset laatu puutteet poistuvat rahoitustilanteen salliessa Helsinki LED -hankkeen laajamittaisen jatkamisen. Ledivalaistus kuluttaa vähän sähköä ja valo on valkoista, hyvin värejä toistavaa, värilämpötilaltaan miellyttävää ja erittäin tasaisesti valaisevaa. Ensimmäiset 2000 ledivalaisinta tuovatkin nyt 115 000 euron vuosittaiset säästöt sähkökuluissa ja valaisimien takaisinmaksuaika on vain viisi vuotta. Ledivalaistus on myös etänä ohjattavaa siten, että valoa saataisiin juuri tarpeellinen määrä esimerkiksi nuorisotilojen sulkeutuessa. Edelleen lediteknologia mahdollistaa hyvin ilki-valtaa ja olosuhteita kestäviä valonlähteitä suhteessa vanhoihin helpos-ti vikaantuviin purkauslamppuihin. Oikein suunniteltu ja toteutettu ledi-valaistus mahdollistaa parhaan mahdollisen turvallisuuden tunnetta edistävän valaistuksen siten, että kaupungille siitä ei tule kustannusrasitetta, vaan päinvastoin luo säästöjä lyhyen takaisinmaksuajan kautta.

Toivomusponnessa toivotaan, että laajamittaisesti selvitetään ja korjataan riittämättömiksi todetut valaistukset. Teknisesti heikkotasoinen valaistus on edellä kuvatun mukaisesti siis tiedossa. On kuitenkin todennäköistä, että myös muista syistä johtuvaa epätydyttävää pimeän ajan ympäristöä on olemassa. Eri puolilla Helsinkiä on 50 nuorisotilaa. Voisi tarkistella mahdollisuutta osallistaa nuorisotilojen asiakkaat kyselyllä, jotta saataisiin tietoon tarkemmat valaistus- ja muut ongelmakohtat. Si-

ten toivotut korjaavat toimenpiteet kyetään tekemään oikein kohdistetusti. Helsinki LED -hankkeen yhteydessä voidaan suunnitella ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet korkeatasoisen valaistun ympäristön tuottamiseksi niissä kohteissa, joissa koetaan erityisiä puutteita pimeän ajan turvallisuuden tunteen ja viihtyvyyden näkökulmasta.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Valtuutettu Eva Biaudet 21.4.2021 seuraavan valtuustoivomusponnen: Nuorten aloitteet ajalta 9.6.–31.12.2020

"Käsitellessään nuorten aloitteita kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet käydä järjestelmällisesti läpi julkisten paikkojen, katujen, pysäkkien ja asemien valaistuksen riittävyys ja korjata, parantaaksemme aloitteessa esille nostettujen turvattomuuden kokemuksia nuorten tyttöjen ja naisten kohdalla samalla parantaen myös kaikkien turvallisuuden tunnetta ja viihtyvyyttä."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 10.11.2021 mennessä.

Esittelijä

va. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Olli Markkanen, yksikön päällikkö: 310 39559
olli.markkanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Blaudet Eva, toivomusponsi Kvsto 21.4.2021 asia 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 09.11.2021 § 618